

ПРОБЛЕМНІ АСПЕКТИ ОБЛІКУ ДОХОДІВ ПІДПРИЄМСТВА

Сьогодні підприємства вбачають мету своєї діяльності в отриманні доходів, обсяг яких має бути достатнім не лише для покриття поточних витрат, а й щоб забезпечувати чистий прибуток. Зважаючи на це, питання правильного визначення доходу та своєчасного відображення його в бухгалтерському обліку зумовлює актуальність обраного напрямку дослідження.

Як економічна категорія, дохід (виручка) є потоком грошових коштів та інших надходжень за певний період, отриманим від продажу продукції, товарів, робіт, послуг.

Згідно з п. 3 розд. 1 НП(С)БО 1 доходи — це збільшення економічних вигід підприємства за рахунок надходження активів або зменшення зобов'язань, яке приводить до зростання власного капіталу (за винятком зростання капіталу за рахунок внесків учасників підприємства)[1]. Українським законодавством передбачено окремий стандарт, що регулює порядок визнання доходів, - П(С)БО 15. Визначення доходу, наведене в п.5 П(С)БО 15, практично ідентичне визначенню із НП(С)БО 1, але містить істотне доповнення: дохід визнається за умови, якщо його сума може бути достовірною визначена.

Доходи включаються до складу об'єктів облікового процесу на підставі принципу нарахування та відповідності доходів і витрат, за яким для визначення фінансового результату звітного періоду необхідно зіставити доходи звітного періоду з витратами, які були здійснені для отримання цих доходів. При цьому, доходи визнаються тоді, коли вони виникли і відображаються в бухгалтерському обліку в тому періоді, до якого вони належать.

З метою визнання доходу та визначення його суми в обліку розрізняють такі групи доходів:

- дохід від реалізації продукції(товарів,робіт,послуг);
- інші операційні доходи;
- фінансові доходи;
- інші доходи[2].

Нині недосконалість чинного законодавства України, а також бажання підприємств максимізувати власні прибутки створюють умови для здійснення порушень і зловживань у веденні обліку доходів. У сучасних економічних умовах вітчизняні підприємства відображають витрати більш повно і об'єктивно, ніж доходи, що пов'язано з особливостями їх контролю. З доходів підприємства можливе заниження суми виручки від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) і, як результат, зниження бази оподаткування підприємств податком на додану вартість. Це, у свою чергу, призводить до тінізації економіки. Саме тому проблема повноти та своєчасності і відображення доходів є основною проблемою обліку доходів підприємства.

Від того, як підприємство обліковує витрати та доходи, залежить величина податку на прибуток. Тому необхідно в обліковій політиці підприємства закріпити порядок ведення обліку для цілей оподаткування. Податкова політика повинна містити в собі повну і достовірну інформацію про порядок віддзеркалення господарських операцій за звітний період, а також відомості для контролю за правильністю, повнотою і своєчасністю розрахунку і сплати податків до бюджету. У цьому документі кожне підприємство може встановлювати свої особливості податкового обліку, наприклад, такі як порядок формування суми доходів і витрат.

Не менш важливою проблемою є створення єдиної інформаційної загальнодержавної бази норм і нормативів щодо обліку та контролю за доходами підприємства. Статистичні дані свідчать про те, що матеріаломісткість вітчизняної продукції у два-три рази вища, ніж у країнах Заходу, а це сприяє формуванню тіньових доходів.

Розробка та запровадження таких норм та нормативів законодавчою та виконавчою владою, сприятимуть встановленню певного порядку і дисципліни на підприємстві, забезпечить зменшення сум невідображених в обліку доходів підприємства.

Гостро постає проблема постійних розбіжностей, що існують між податковим та бухгалтерським обліком доходів. Ці недоліки призводять до виникнення подвійного обліку і потребує як найшвидшого усунення шляхом удосконалення чинного законодавства України цих питань.

Існує також певна розбіжність між ознаками видів діяльності та отриманими доходами, фінансовими результатами від них. Для того, щоб уникнути такої невідповідності, запропонуємо чітко розмежувати операції за видами діяльності. Як приклад можна внести зміни до першого розділу Звіту про фінансові результати, а саме вилучити статті: «Дохід (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)», «Податок на додану вартість», «Акцизний збір» та «Інші вирахування з доходу». Статтю «Чистий дохід (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, Послуг)» назвати «Дохід (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, Послуг)» для логічного відображення доходів без інших податків на виручку; для інтеграції бухгалтерської і податкової звітності показувати фактичну величину прибутку для оподаткування, який розраховується коригуванням фінансового результату від звичайної діяльності до оподаткування на доходи, які підлягають виключенню із складу валових витрат, відображених окремими рядками. Такий підхід позбавить від потреби ведення податкового обліку та складання громіздкої Декларації про прибуток.

Доходи від реалізації продукції, надання послуг пропонуємо показувати на кредиті рахунку 79 «Фінансові результати» із дебету рахунків активів і зобов'язань поза рахунками 70 «Доходи від реалізації» та 71 «Інший операційний дохід». Така методика відображення фінансового результату дозволить визначити собівартість реалізованої продукції на одному рахунку.

Окреслені проблеми не є вичерпними і потребують доповнень, змін, уточнень та конкретизації. Однак точно можна стверджувати, що чинна в Україні система обліку доходів є недосконалою і потребує реформування. **Пріоритетними напрямками для цього є: внесення змін і поправок до нормативно-правової бази; ефективне впровадження в облік новітніх технологій електронної обробки даних; міжнародне співробітництво в галузі бухгалтерського обліку.**

Список використаних джерел

1. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» (Наказ Міністерства фінансів України від 07 лютого 2013 року № 73).

2. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку № 15 «Дохід» (Наказ Міністерства фінансів України від 29.11.1999р. № 290).